

Papok, katonák, polgárok után
 így lettünk végre mi há-
 meghallói a törvénynek;
 minden emberi mű
 értelme ezért bűg mibennünk,
 mint a mélyhegedű.

(József Attila: A város peremén)

Nincs is két évtizede,
 amikor a főváros legnyo-
 morúságosabb táját jelöl-
 te a név: Angyalföld. A
 füstös gyárak komor, ri-
 deg falai tövében szeren-
 csétlen viskók, kietlen,
 függőfolyosós bérházak
 bocsátották ki hajnalon-
 ta, s fogadták be este
 a gyárak fáradt népét.

Ha valaki azóta nem
 járt volna erre, most rá
 sem ismerne erre a vi-
 dékre, Korszerű lakótele-
 peket, modern házak jelzik
 többek közt azt mérhetet-
 len változást, amely ha-
 zánkbán azóta végbe-
 ment. De még nagyobb az

a változás, amely az itt
 élő emberek lelkében tör-
 tént. Mint ahogy meg-
 szűnt ez a kerület a vá-
 ros legkülső peremének
 lenni, éppúgy a kultúra-
 nak sem peremkerüle-
 lete már. Az üze-
 mek és a kerületi
 kultúrházak mellett nyolc
 esztendővel ezelőtt Thália
 művészete is önálló haj-
 lékot kapott Angyalföld
 szívében — s nemcsak
 helyileg: az itt élők szí-
 vébe is belopta magát a
 József Attila nevét viselő
 színház lelkes és tehetsé-
 ges együttese.

Saját lábukon állnak

Nyolc esztendő nem
 nagy idő egy színház éle-
 tében. Mégsem kevés,
 különösen a József Attila
 Színház esetében. Az
 újabb, a pesterzsebeti
 kezdeményezést most nem
 tekintve, ugyanis ez az
 egyetlen nagyigényű tár-
 sulat, amely különösen
 fontos feladatot tölt be
 az új munkásközönség
 megnyerésében. Eppen
 ezért hívtuk meg szer-
 kesztőségünkbe nemrégiben
 a színház vezetőit és
 művészeit, hogy közelebbről
 megismerjük és olva-
 sósíkkal is megismertes-
 sük munkájuk eddigi
 eredményeit, s természet-
 esen gondjaikat is.

A baráti eszmecsere a
 késő esti órákban kezdő-
 dött, a színházi előadás
 után. A különösebb napi-
 rend nélküli diskurzus-
 ban az első szó Fodor
 Imre igazgatóé volt —
 mondatai nyomán a fenn-
 állásuk nyolc esztendejé-
 nek története bontako-
 zott ki.

— 1956-ban kaptuk a
 megbízást — kezdte sza-
 vaít —, hogy az addig a
 Néphadsereg Színházának
 kamaraszínházaként elég-
 telenül működő intéz-
 ményt saját talpára állít-
 sük.

Igényesség és szórakoztatás

Igen ám, de egy szín-
 házi kollektíva létrejöt-
 tét, játékstílusának kiala-
 kulását a vállalt felada-
 tok, vagyis az előadott da-
 rabok milyensége alapve-
 tően befolyásolja. Ráadá-
 sul ebből a szempontból
 sajátos szerepet osztottak
 erre a színházra. Műsor-
 politikájuknak igazodni
 kellett ahhoz a feladat-

hoz, hogy a színházi él-
 ménytől még érintetlen
 embereket csalogassanak
 be a nézőtérre; betelepül-
 ve a munkáskerületbe, a
 munkásokból egy új, igé-
 nyes munkásközönséget
 toborozzanak.

Erről szólván Benedek
 Árpád rendező azt fejte-
 gette, hogy az eredeti ki-
 indulópontjuk szerint ze-

nés, prózai és új magyar
 darabokat terveztek prog-
 ramjukba.

Kialakult az a közös
 vélemény, hogy ezt —
 nagyjából — sikerült is
 elérniük. Eleinte ugyan
 sok volt a tétovázás, oly-
 kor a melléfogás is. Tel-
 jesen egyet kell értenünk
 azonban Velencei Ist-
 vánnal abban, hogy az
 utóbbi években, de külö-
 nösen az idei szezonban
 műsorpolitikájukban az
 igényesség és a szórakoz-
 tatás szerencsés házassá-
 g-ra lépett egymással. Ezt
 bizonyítja Kállai István
 és Vészi Endre új magyar
 drámájának bemutatója,
 Tennessee Williams Üveg-
 figurák című művének
 ragyogó előadása, nemkü-
 lönben Dumas Három
 testőrének, vagy Salacrou
 Túltisztességes asszonyá-
 nak könnyedebb, ámde
 színvonalasan szórakozta-
 tó produkciója.

Többben megemlíttették,
 hogy az elmúlt időkben —
 okkal, ok nélkül — »sok
 szó érte a színház háza-
 táját« az igénytelenség
 miatt. Azért, mert enged-
 ményeket tettek a könnyű

A kapcsolat a közíssel nem cél, hanem eszköz

A színház sajátos hely-
 zetéből fakadóan kivált-
 képp szőnyegre került a
 munkás—művész kapcsola-
 tok ápolása, s jelenlegi
 állapota. Az effajta ren-
 dezvények számszerűsége-
 ben a múltban nem
 volt hiba. Ugyanakkor
 azonban — többek közt
 Komlós Juci és Örkényi
 Éva — ezeket formális
 voltak miatt alaposan el is
 marasztalták. Szavaiknak
 őszinteségéhez nem fér-
 tett kétség, amikor az in-
 timistáskodásba hajló,
 színház és közönség
 szempontjából érdektelen
 összejövetelek illúziórom-
 boló hatását emlegették.
 S éppen olyanok közt,
 akikben a színház illú-
 ziója legfeljebb még csak
 alakulóban van. Ugyan-
 így formálódott a művé-
 szek véleménye, amikor
 a peremelőadásokra tere-
 lődött a szó. Az ebből va-
 ló kiábrándultságukat jel-
 zi, hogy a tavalyi huszon-
 öttel szemben az idén öt-
 re csappant az előadások
 száma.

Kétségtelenül igazat
 adunk mindenkinek, aki
 a munkás—művész kap-
 csolatok formalitását kár-
 hoztatja. Azonban az ügy,
 a színházkultúra terjedé-
 sének szent ügye érdeké-
 ben hangsúlyozzuk, hogy
 közösen törni kell a fe-
 jünket e mozgalom
 egészséges kibontakozásá-
 nak megfelelő módozatai-

szórakozást kereső, felszí-
 nes igényeknek. A kér-
 dés, persze, eléggé bonyo-
 lult. Igaza volt Velencei
 Istvánnak, nem lehet egy-
 szerűen teljesen figyel-
 men kívül hagyni, mit
 óhajt a közönség. Különö-
 sen olyan környezetben,
 ahol a színházi kultúra
 terjesztésében úttörő mun-
 kát kell végezni. Azon-
 ban ő maga is megfogal-
 mazta, hogy a kérdés a
 »mit« mellett a »hogyan«.

Ebben a tekintetben
 nekünk is voltak kritikai
 megjegyzéseink. Az el-
 múlt években ugyanis —
 különösen egyes zenés ko-
 médiák esetében — nem
 egyszer a közönség csi-
 szolatlanabb ízlésére ka-
 csintó játéktílus is ta-
 nyát vert a József Attila
 Színház színpadán. Ez el-
 sősorban a munkásfigu-
 rák érzélgős, az élettől
 idegen beállításában mu-
 tatkozott meg. Ugyanak-
 kor az is igaz, amit Kál-
 lai Ilona hozott szóba,
 hogy számos gyengébb al-
 kotást is sikerre vittek,
 egyéni művészetük, gon-
 dolataik, ötleteik hozzá-
 adásával.

vannak. Darabválasztási
 terveikbe nagy nyomaték-
 kal szől bele a négy mé-
 ter mélységű színpad, a
 zsinórpadlás hiánya stb.
 Ugyanakkor a képtelen
 öltözői körülmények keser-
 rítik a művészek kedvét:
 erre a célra mindössze
 egy egykori felvonulási
 épületük van... Ezekem
 az áldatlan viszonyokon
 csak nagyobb beruházás-
 sal lehetne segíteni. Eh-
 hez elkészült már a ta-
 nulmányterv — bíznak
 megvalósulásában. Hadd
 tegyük hozzá: *mielőbbi
 megvalósítása annak a
 színháznak az érdekében
 történe, amelynek jelen-
 leg hetvenszázalékos mun-
 kásközönsége van.*

Ez a késő éjszakába
 nyúló beszélgetés egyéb-
 ként sok minden egyéb,
 a színházi életünket ál-
 talában foglalkoztató kér-
 dést is felszínre hozott.
 Ez alkalommal természet-
 esen elsősorban a József
 Attila Színházat érintő
 legfontosabb problémák-
 ról igyekeztünk képet ad-
 ni; kifejezve egyben
 őszinte és mély rokonsz-
 zenvünket az egész
 együttes munkája iránt,
 amely úttörő feladatokat
 lát el színházkultúránk
 terjesztésében.

Szombathelyi Ervin

ról, mivel a közönséggel
 való kapcsolat nem cél,
 hanem eszköz. Érdekes
 volt például Velencei
 István ötlete, miszerint
 meg kellene próbálni üze-
 mi színházklubok szerve-
 zését, amelyekben a mű-
 vészek és közönségük
 meghittebb összejövete-
 leire kerülhetne sor. Szép
 feladat volna ezt létre-
 hozni és tartalommal
 megtölteni az üzemi iro-
 dalmi színpadok segítsé-
 gével.

A sok ágon futó, sok
 gondolatot felvető beszél-
 getés során őszintén elő-
 kerültek a meglévő gon-
 dok és bajok is. Meg kell
 mondani, senki nem
 egyéni sérelmekkel ruk-
 kolt elő, az egész társu-
 latot érintő problémákról
 számoltak be a jelenle-
 vők. Így többek közt,
 amikor elismerték az ál-
 lami és tanácsi szervek
 segítségét, hangot adtak
 annak a keserűségüknek
 is, hogy tevékenységüket
 erkölcsileg nem eléggé
 ismerik el. Valahogy hát-
 tul kullognak a fővárosi
 színházak rangsorolásá-
 ban. Érződik ez például a
 főiskolások kikérésénél,
 vagy az előadásra kivá-
 lasztott egyes darabok el-
 bírálásánál, de éppúgy a
 díjazás és a premizálás
 tekintetében is.

A legsúlyosabb gond-
 jaik azonban a színház
 technikai adottságai miatt